

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermo de virtute exco[m]municationis Fratri Martino
Luther Augustiniano a linguis tertiji tandem euerberatus**

Luther, Martin

Lipsiæ, 1519

VD16 L 6037

Decimvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33415

dias vel omittas, propter quod excommunicaris & flagellaris. q̄
quo modo virgam non feras, sed cui omnia hæc peruerissima sit
non quid velit, sed quid faciat dūtaxat virga, cōsideramus. Quis
est enim nunc inter nos, qui tanto timore, timeat deum offendere
(pro quo v̄tīq̄ solo excōmunicamur, si iūste excōmunicamur)
quanto studeat excōmunicationem vitare vel euadere? Ita fit, vt
sem̄ pœnas, etiā tam pias & bonas, plus timeamus. q̄ horrenz
dissimas culpas. Et ad id, proh dolor, cooperantur tam minaces
& imperioli huius optimæ potestatis ministri rabulæ forenes.

OCTAVVM.

Excōmunicatio, nō tantum pro fidei contumacia, sed pro quo;
libet crimie scādaloſo debet ferri, patet hoc ex prædictis, vbi Pau
lus. i. Corin. v. & ii. Tēt. iiij. Iubet vitari etiam forniciarios &c.
q̄q̄ magna sit miseria, & huius potestatis iniuria, q̄ pro septima
aut octava parte florenz, quandoq; excōmunicentur, relictis intes
rim horribilibus & scandalosis criminibus impunitis, efficto ad
hanc tyrannidem colorandam, satis vafro cōmento, q̄ scilicet, nō
propter trāggressiones, sed propter contumaciam excōmunicen
tur, quasi non sit hoc crudele satiſ, q̄ pauperem pro tantillo pres
cio trahūt p̄ tm̄ spaciū, in tātas carnificinas suas. Sed hęc alias

NONVM.

Id super omnia, & in ijs omnibus considerandum est, q̄ potes
tas Ecclesiæ cū sit Christi potestas, licet pro nostris peccatis plaz
rūq; tradetur Pilatis, Herodibus, Annis, Caiphis, violentissi
misq; alijs tyrannis. nostrum tamē est, eā summis semper studijs
reuereri & colere, exemplo Christi, sic Annam, Caipham, Pilati
honorauit. Ideo nec indignissimæ eiusdem abusiones, nos debent
permouere, quin qcquid ipsa fecerit, hilariter feramus, aut saltē
cum reverentia declinemus. Nam tempus nostrum periculosissi
mum est, ideo prudentissime oportet nos agere, ne propter pers
onas, potestatem pariter vilipendamus, immo propter potestas
tem, etiam vilissimas personas honoremus. Sic enim iratus nos
bis dicit, dabo pueros principes eorum, & effeminati dominabū
tur eis. Ifa. iiij. Atq; id eo facilius efficiemus, quando cognoscim⁹,
q̄ in animæ profectum vel defectum nihil possunt nisi occasiona
liter & exercitatidue & tentatue (vt ita loquar) agere.

DECIMVM.

Excōmunicatio iūsta, nobilissimū meritum est, ideo dulciter
ferenda, si excusationi tuae humiliter præstata, locus non fuerit da
tus. Hic enim illud dices ps. cvij. Maledicent illi, et tu benedices,
tantum vide, ne potestatem contemnas, vis potestatis prodest,
contemptus vero tete perdet, Nam si filio (vt dixi) imerito cor

repto, eo maior gratia matris accedit, postquam cognita fuerit eius innocentia patiens, quanto magis apud deum maiorem gratiam consequetur, si patienti, innocentia etiam a matre sua Ecclesia toleratur disciplinam, immo si aduersario iubemur consentire, & benigni esse via, quanto magis dulcissimè matri Ecclesie, etiam si per indignissimos nos flagellet. Ipsa enim manet Mater, quia manet Ecclesia, manet autem Ecclesia, quia manet Christus eius sponsus in eternum.

VNDECIMVM.

In excommunicatione iniusta summe caendum, ne id deserat, omittas, facias, dicas, pro quo excommunicaris, nisi id sine peccato fieri possit. Nam iustitia & veritas, cum sint de interiori communione Ecclesie non debet omitti propter excommunicationem exteriorem, etiam si ad mortem vobis procederet, quia sic pessimè omnium excommunicaretur, si quis excommunicari timeret, debet ergo humiliter ferre, et mori in excommunicatione. Nec times re quod non accepit sacramentum Eucharistie, funeris ritum, sepulturas. &c. Hæc incomparabiliter minora sunt, q̄d ut iusticia propter ea perdatur. Nam qui etiam iuste excommunicatus, moritur, non ideo damnabitur, nisi forte non contritus, & cum contemptu excommunicationis moreretur. Contritus et humilitas omnia soluit & placat, etiam si exhumetur, aut in aquas projiciatur. Beatus autem & benedictus, qui in excommunicatione iniusta mortuus, quia pro iusticia quam non deseruit, etiam tanto flagello percussus, coronabitur in æternum.

DVODECIMVM.

Monendi tamen sunt Pontifices et eorum ministri, ut censuras grauatis, & q̄d fieri potest, rariissime ferant. Quia cum censura sit lex quædam. Omnis autem lex sit virtus, et occasio peccati, & si ne gratia dei lex non impleatur, gratiam etiam dei (i.e. legis impletionem) dare ipsis non possunt. Nihil alijud faciunt, multiplicando leges & censuras, q̄d multiplicandorum peccatorum, & offenditionum dei causas & efficaces occasions præstant, quantumlibet enim non obedire tenemur eorum præceptis, multo magis tamen ipsi tenetur seruire nostris infirmitatibus.

Lipsiae ex Aedibus Valentini Schuman
Anno domini Millesimo quin
gentesimo vnde uigesimo.